

BILTEN

ANALIZE, VESTI, STAVOVI

Evropska komisija će predložiti produženje
besplatnih dozvola za emisije za industriju?

Cena CO2 u Evropi približava se prekretnici od
100 eura

Ciljevi obnovljive energije EU 'nerealni' -
Evropski revizorski sud

**Intermodal - Evropa se ne kreće ka
energetskoj nezavisnosti**

Energetika u rukama GEOPOLITIKE

*Čelnik IEA: Nikada, nikada nisam video da je geopolitika toliko
dominantna u energetsom sektoru. Evropa bi trebalo da podigne
energetsku sigurnost na nivo nacionalne sigurnosti.*

SADRŽAJ

Birol: Nikada nisam video da je geopolitika toliko dominantna	OVDE
EU energetska tranzicija postaje pragmatična	OVDE
Evropska komisija će predložiti produženje besplatnih dozvola za emisije za industriju? - mediji	OVDE
EU razmatra „opcije“ za podršku industriji u reformi tržišta CO2	OVDE
Cena CO2 u Evropi približava se prekretnici od 100 eura	OVDE
Cene CO2 u EU dostigle su najniže vrednosti u četiri meseca	OVDE
ACER se konsultuje o izmenama okvira za implementaciju dve evropske platforme za balansiranje	OVDE
EU redefiniše regije za proračun kapaciteta električne energije	OVDE
ACER menja metodologije ograničenja cena za kratkoročna tržišta električne energije u EU	OVDE
ACER: Smernice za praćenje performansi kibernetičke sigurnosti u elektroenergetskim mrežama EU.....	OVDE
Jorgensen: EU će nastojati da smanji energetska zavisnost od SAD-a	OVDE
Mađarska tuži EU zbog zabrane EU na isporuku energije iz Rusije	OVDE
Komisija poziva države članice da se povuku iz Ugovora o energetskej povelji	OVDE
Ciljevi obnovljive energije EU 'nerealni' - Evropski revizorski sud	OVDE
ACER predstavio priručnik za istragu prekogranične zloupotrebe tržišta energije REMIT-a	OVDE
EU izdvaja 650 miliona evra za energetska infrastrukturu	OVDE
Građanski energetska paket ključ energetske autonomije Evrope?	OVDE
Poljska ostaje jedina zemlja EU koja eksploatiše ugalj uprkos "ogromnim" gubicima	OVDE
Vrhovni sud EU odbio je žalbu Poljske na kaznu zbog rudnika uglja	OVDE
Birol: Nemačka se vraća nuklearnoj energiji?.....	OVDE
Sud EU odbio pokušaj francuskih kompanija da odbace energetske tarife	OVDE
EU kaže da nema energetske sporazuma nakon Bregzita bez plaćanja Velike Britanije.....	OVDE
Intermodal - Evropa se ne kreće ka energetskej nezavisnosti	OVDE
Moldavski regulator energetike smanjenjem cena gasa vratio prihod snabdevača domaćinstvima	OVDE
Šef nemačkog energetske regulatora poziva na stvaranje nacionalnih rezervi prirodnog gasa	OVDE
Geotermalna energija konkurentna po ceni spremna je za primenu širom Evrope – Ember.....	OVDE
S porastom računa za struju, neke države SAD razmatraju nove zakone o podatkovnim centrima	OVDE

Birol: Nikada nisam video da je geopolitika toliko dominantna

BERLIN - Evropa bi trebalo da podigne energetske sigurnost na nivo nacionalne sigurnosti, rekao je šef Međunarodne agencije za energiju (IEA), Fatih Birol. „Suverenitet, konkurentnost i sigurnost Evrope će kritično zavisiti od toga kakve ćemo odluke u vezi s energijom doneti“, rekao je Birol na Energetskom samitu poslovnjaka *Handelsblatt* u Berlinu (foto). Šef IEA je rekao da će budućnost Evrope zavisiti od uspeha ovog napora. „Nikada, nikada nisam video da je geopolitika toliko dominantna u energetskom sektoru – u celom energetskom sektoru“, dodao je Birol. „Duga i tamna senka geopolitike je vrlo vidljiva,“ rekao je čelnik IEA.

Neizvesnosti koje stvaraju trenutne geopolitičke tenzije pojačavaju se tehnološkim promenama, tvrdio je Birol. S obzirom na nedostatak rezervi gasa i nafte na kontinentu, električna energija bi bila jasan put napred za Evropu da osigura pouzdano snabdevanje energijom u budućnosti. Činjenica da je udeo električne energije u Evropi u ukupnoj potrošnji energije - oko 20 posto - sličan udelu zemalja izvoznica fosilnih goriva treba se smatrati velikom greškom, dodao je Birol.

EU energetska tranzicija postaje pragmatična

BRISEL - Evropska energetska tranzicija ušla je u novu, geopolitički nabijeniju fazu, odražavajući svet koji se menja, komentariše *Enerdži intelidžens*. Stara evropska priča bila je klimatsko liderstvo. Nova priča je nacionalna otpornost: kako smanjiti troškove energije, obnoviti strateške industrije i smanjiti izloženost vanjskoj prisili u svetu u kojem su trgovina i lanci snabdevanja sve više instrumenti moći. Ta promena je vidljiva u jeziku Brisela. "Pragmatizam" je postao nova parola, koja signalizira veću fleksibilnost.

Evropska komisija će predložiti produženje besplatnih dozvola za emisije za industriju? - mediji

DIZELDORF - Evropska komisija planira da predloži produženje besplatnih dozvola za CO2 za industriju u okviru Sistema za trgovanje emisijama (EU ETS) nakon dogovorenog perioda ograničenja, objavio je poslovni dnevnik *Handelsblatt*, pozivajući se na visoke zvaničnike EU.

U sporazumu iz decembra prošle godine, vlade država članica i Evropski parlament zahtevali su da Komisija predloži reviziju ETS-a na način koji bi omogućio ograničenu količinu emisija iza 2039. godine i "razmatranje sporijeg puta postepenog ukidanja dodele besplatnih dozvola od 2028. godine nadalje".

ETS je vodeća klimatska politika EU i određuje cenu za emisiju CO₂ koji zagrejava planetu. Prema trenutnom režimu, industrija mora imati dozvolu za emisiju CO₂. Većina dozvola, poznatih i kao kvote, prodaje se na aukciji, dok se deo dodeljuje besplatno industriji u međunarodnoj konkurenciji.

Cilj

je sprečiti kompanije da presele proizvodnju u zemlje sa slabijom klimatskom politikom kako bi izbegle visoke troškove emisija ugljenika.

Besplatne alokacije trebalo bi da se smanje od ove godine i postepeno ukinu do 2034. godine, dok bi ukupna aukcijska prodaja u ETS-u za energetski i industrijski sektor trebalo da se završi 2039. godine, prema trenutnim pravilima.

Komisija planira da produži i besplatne alokacije i aukcijsku prodaju, što bi usporilo planirano smanjenje emisija iz evropske industrije, napisao je Handelsblat.

Predlog bi trebalo da bude objavljen u julu i zahtevao bi odobrenje zemalja EU i Evropskog parlamenta, izvestile su novine. Handelsblat nije pružio detalje, poput toga da li će se ukupan broj dozvola u ETS-u promeniti kako bi se omogućilo više emisija ili će se sistem jednostavno rastegnuti na više godina nego što je trenutno planirano.

Novine su navele da EU i dalje može ispuniti svoj

slabiji klimatski cilj za 2040. godinu ako se ETS reformiše kako je predloženo, ali da će postizanje klimatske neutralnosti do 2050. postati teže.

Evropska komisija je najavila sveobuhvatni "klimatski paket" za drugu polovinu 2026. godine kojim će se izmeniti zakonodavstvo unije o klimi i energetici kako bi se postigli ciljevi u periodu nakon 2030. godine. Pregled ETS-a i predlozi za reformu sistema deo su ovog paketa i očekuju se u julu.

EU razmatra „opcije“ za podršku industriji u reformi tržišta CO₂

BRISSEL - Evropska komisija razmatra različite načine podrške industrijama u predstojećoj reformi tržišta ugljenika EU ... ali nismo rekli da planiramo produženje besplatnih dozvola", izjavio je 4. februara šef sektora za klimu Komisije, komentarišući informaciju Handelsblata.

"Razmatramo koji je najbolji način zaštite od preliivanja ugljenika i razmatramo sve opcije ... a nikada nismo rekli da planiramo produženje besplatnih dozvola za emisije", rekao je novinarima u Briselu Kurt Vandenberge, šef sektora za klimu Komisije, javlja **Rojters**.

Cena CO₂ u Evropi približava se prekretnici od 100 eura

LONDON - Analitičari su podigli svoje prognoze cena na tržištu ugljenika Evropske unije za naredne dve godine, a predviđaju nestabilno trgovanje u 2026. godini kako se referentni ugovor bude menjao s cenama prirodnog gasa u Evropi.

Prema **Rojtersovom** anketiranju 10 analitičara, predviđa se da će prosečna cena dozvole za emisiju tone CO₂ u EU iznositi 92,65 eura u 2026. i 107,29 u 2027. godini.

Tržište je imalo nestabilan početak 2026. godine, s referentnim ugovorom EU o ugljeniku koji se trgovao oko 84 eura po metričkoj toni, nakon što je 15. januara dostigao dnevni maksimum od 93,80 eura, što je maksimum u gotovo dve i po godine.

Cene CO2 u EU dostigle su najniže vrednosti u četiri meseca

LONDON - Cene dozvole za emisije CO2 u Evropi pale su na najniži nivo od kraja septembra 2025. godine tokom jutarnjeg trgovanja 6. februara, jer su učesnici na tržištu pad pripisali naslovima o potencijalnoj intervenciji na tržištu, što je devalviralo prethodna optimistična očekivanja.

Dozvole EU dostigle su 76,34 eura/metričkoj toni ekvivalenta CO2 u 09:13 GMT, prema podacima Interkontinentalne berze, što predstavlja sedmični pad od 6,05%, prenosi **Platts**.

ACER se konsultuje o izmenama okvira za implementaciju dve evropske platforme za balansiranje

LJUBLJANA - Energetski regulator EU, ACER je **pokrenuo** javne konsultacije kako bi prikupio doprinose zainteresovanih strana o dva predloga evropskih operatora sistema za prenos električne energije (OPS) za izmenu okvira za implementaciju evropskih platformi za razmenu balansne energije iz rezervi za obnovu frekvencije s automatskim i ručnim aktivacijama.

Ovi okviri opisuju dizajn Platforme za međunarodnu koordinaciju automatizovane obnove frekvencije i stabilnog rada sistema (PICASSO) i Inicijative za ručno aktivirane rezerve (MARI).

Ove platforme pomažu u integraciji evropskih tržišta balansne energije korišćenjem zajedničke liste zasluga kako bi se omogućila isplativa aktivacija ponuda za balansnu energiju širom Evrope.

O čemu se radi?

- Operatori predlažu izmenu načina na koji pružaoci usluga balansiranja (BSP-i) učestvuju na evropskim tržištima balansiranja, usklađivanjem;
- procesa prekvalifikacije, koji osigurava da jedinice za proizvodnju ili potrošnju električne energije ispunjavaju tehničke i operativne zahteve za pružanje usluga balansiranja;
- postupka za izmenu okvira za implementaciju platformi za balansiranje širom Evrope.

Zašto konsultacija?

Kako se prekogranična trgovina balansirajućim proizvodima povećava, osiguranje jednakih uslova za BSP-ove postaje sve važnije. Harmonizacija pravila o predkvalifikaciji u državama članicama ključna je za osiguranje pravednog, transparentnog i efikasnog pristupa evropskim balansirajućim tržištima.

ACER poziva zainteresovane strane da dostave svoja mišljenja do 23. februara 2026. godine.

EU redefiniše regije za proračun kapaciteta električne energije

LJUBLJANA - Agencija EU za saradnju energetskih regulatora (ACER) **odobrila** je veliku reviziju načina na koji su definisani proračuni kapaciteta za regione (CCR) širom Evrope.

U svojoj odluci, ACER je dao zeleno svetlo amandmanima koji imaju za cilj poboljšanje prekogranične trgovine električnom energijom, poboljšanje koordinacije mreže i sigurnosti snabdevanja. Ovo je usledilo nakon predloga koji su podneli operatori sistema za prenos električne energije (OPS) u julu 2025. i javnih konsultacija tokom leta.

OPS-ovi unutar svake regije sarađuju kako bi izračunali sigurne prekogranične tokove električne energije uz održavanje sigurnosti snabdevanja. Dobro definisani CCR-ovi pomažu operatorima da koordiniraju regionalne procese kao što su proračun kapaciteta, ponovno otpremanje i kompenzacijska trgovina, kao i da efikasnije optimiziraju međuzonski kapacitet.

CCR za jugoistočnu Evropu biće proširen, a biće stvorena tri nova CCR-a: Istočna-Centralna Evropa (kao privremeno rešenje), Italija-Crna Gora i Istočna Evropa. Ovi dodaci uključuju granice zona nadmetanja i operatore prenosnih sistema iz ugovornih strana Energetske zajednice i susednih zemalja EU.

ACER menja metodologije ograničenja cena za kratkoročna tržišta električne energije u EU

LJUBLJANA - EU Agencija za saradnju energetskih regulatora (ACER) **saopštila** je da je odobrila predlog od Nominiranih operatora tržišta električne energije (NEMO) za izmenu usklađenih metodologija maksimalne i minimalne cene kliringa (HMMCP) za spajanje tržišta EU unapred i unutar dana.

Zašto je ovo važno?

Spajanje tržišta (tržišta unapred i unutar dana) efikasno alokira oskudne kapacitete međuzonske prenosne mreže spajanjem veleprodajnih tržišta električne energije širom EU, uzimajući u obzir fizička ograničenja mreže.

Metodologije HMMCP-a postavljaju maksimalna i minimalna ograničenja cena na jedinstvenim tržištima električne energije unapred i unutar dana

u EU. One takođe definišu usklađeni mehanizam automatskog prilagođavanja cena i specifikuju kako se on aktivira kada se dostignu primenjiva ograničenja cena na tržištima unapred i unutar dana.

Šta je novo u metodologijama?

Izmenjene metodologije sada pojašnjavaju kako se mehanizam automatskog prilagođavanja cena primenjuje u retkim tržišnim uslovima. U slučaju delimičnog razdvajanja unutar zone nadmetanja gde posluje više NEMO-a, ali nisu svi razdvojeni, usklađeni mehanizam automatskog prilagođavanja cena ne može se aktivirati.

ACER objavio smernice za praćenje performansi kibernetičke sigurnosti u elektroenergetskim mrežama EU

LJUBLJANA – EU energetska regulator ACER je objavio [smernice](#) o informacijama koje se dobrovoljno dostavljaju za praćenje pokazatelja performansi operativne pouzdanosti u vezi sa kibernetičkom sigurnošću u elektroenergetskom sektoru.

Ove smernice su namenjene zainteresovanim stranama u elektroenergetskom sektoru, uključujući operatore prenosnih i distributivnih sistema, proizvođače, organizovana tržišta, nominovane operatore tržišta električne energije (NEMO) i strane odgovorne za balansiranje, kao i pružaoce kritičnih usluga informacionih i komunikacionih tehnologija (IKT) i usluga upravljanja sigurnošću.

Indikatori performansi operativne pouzdanosti za kibernetičku sigurnost meriče kako kompanije u elektroenergetskom sektoru štite svoje digitalne sisteme i ublažavaju rizike od kibernetičke sigurnosti za prekogranične tokove električne energije. Pratiće statističke podatke o kibernetičkim napadima visokog i kritičnog uticaja i prijavljenim kibernetičkim pretnjama.

Dostavljanjem traženih podataka, zainteresovane strane će omogućiti ACER-u da prati trendove i proceni kako se performanse kibernetičke sigurnosti razvijaju u elektroenergetskom sektoru EU.

Jorgensen: EU će nastojati da smanji energetska zavisnost od SAD-a

BRISSEL - Evropska unija će pojačati napore da se diverzifikuju od američkog tečnog prirodnog gasa, izjavio je šef EU za energetiku Dan Jorgensen, prenosi *Euraktiv*.

Nazivajući događaje vezane za pretenzije Donalda Trampa na Grenland, "jasnim pozivom na buđenje", Jorgensen je rekao da rastuća geopolitička nestabilnost - od ruskog rata u Ukrajini do rastućih tenzija s Vašingtonom - znači da EU više ne može pretpostavljati da su energetske veze imune na sigurnosne šokove.

"Ovo su vrlo turbulentna vremena", rekao je Jorgensen novinarima na brifingu u Briselu. "Ono što je situaciju učinilo ozbiljnijom i složenijom je zategnut odnos sa SAD-om i činjenica da imamo američkog predsednika koji ne isključuje upotrebu sile protiv Grenlanda", rekao je.

SAD već snabdevaju više od četvrtine gasa EU, u odnosu na samo 5 posto pre pet godina, a zavisnost će se dodatno povećati kako stupa na snagu. Zašto je Građanski energetska paket ključ energetske autonomije Evrope potpuna zabrana ruskog gasa.

Ali Jorgensen je rekao da Komisija sada aktivno traži alternativne dobavljače za SAD i planira da produbi energetske veze s nizom zemalja u narednim mesecima, uključujući Kanadu, Katar i Alžir.

Mađarska tuži EU zbog zabrane EU na isporuku energije iz Rusije

BUDIMPEŠTA - Mađarska je podnela tužbu Evropskom sudu pravde protiv zabrane Evropske unije na isporuku energije iz Rusije, izjavio je mađarski ministar spoljnih poslova i trgovine Peter Sijarto, prenosi **TASS**.

Odluka Saveta EU o zabrani ruskog gasa stupila je na snagu, napomenuo je, dodajući da je mađarska vlada, kako je i planirano, odmah podnela tužbu Sudu pravde EU tražeći njeno poništenje.

U izjavi koju je objavilo mađarsko Ministarstvo spoljnih poslova ministar je objasnio da Savet EU nije imao pravo da usvoji takvu odluku većinom glasova, a ne konsenzusom, budući da je zasnovana na sankcijama, dodajući da je, svesna prigovora Mađarske i Slovačke, Evropska komisija "prikrla ovu meru kao trgovinsku politiku".

Drugo, Savet EU nema ovlašćenje da uvodi takve mere jer osnivački dokumenti EU jasno navode da svaka država može samostalno odrediti svoju energetska politiku, birajući svoje dobavljače i izvore energije, napomenuo je Sijarto.

"Treće, Evropska unija funkcioniše po pravilu koje se naziva princip energetske solidarnosti. U praksi to znači da snabdevanje energijom zemalja EU mora biti sigurno. Odluka Brisela jasno krši ovo pravilo, barem u slučaju Mađarske", naglasio je mađarski ministar.

Komisija poziva države članice da se povuku iz Ugovora o energetskej povelji

BRISEL - Evropska komisija je 1. februara poslala formalna obaveštenja vladama 16 država članica koje su i dalje ugovorne strane Ugovora o energetskej povelji nakon što su se Evropska unija i Euratom povukli iz tog Ugovora 28. juna 2025.

Države članice protiv kojih je pokrenut pravni postupak su: Belgija, Bugarska, Češka, Estonija, Irska, Grčka, Hrvatska, Kipar, Letonija, Mađarska, Malta, Austrija, Rumunija, Slovačka, Finska i Švedska.

Ugovor o energetskej povelji uređuje trgovinske i investicione odnose u energetskej sektoru između ugovornih strana. U skladu s ugovorima, trgovina i investicije spadaju u isključivu nadležnost Evropske unije, a države članice mogu vršiti tu nadležnost samo ako ih Unija za to ovlasti, stoji u **informaciji** objavljenoj na portalu Evropske komisije i u nastavku piše:

Nakon povlačenja Unije i Euratoma iz Ugovora o energetskej povelji, dotične države članice nisu dobile takvo ovlašćenje, niti su preduzele bilo kakve korake za povlačenje iz Ugovora. Komisija sada poziva dotične države članice da se povuku iz Ugovora bez nepotrebnog odlaganja. Ove države članice sada imaju dva meseca da odgovore na formalna obaveštenja. U nedostatku zadovoljavajućeg odgovora, Komisija može odlučiti da izda obrazloženo mišljenje, odnosno sledeću fazu postupka. Ako se ni nakon toga spor ne reši, Komisija može tužiti državu Sudu pravde EU. Naknadno neispunjavanje mera koje proizlaze iz odluke suda EU moglo bi dovesti do sankcija.

Ciljevi obnovljive energije EU 'nerealni' - Evropski revizorski sud

LUKSEMBURG - Izveštaj Evropskog revizorskog suda (ECA) u Luksemburgu utvrdio je da su energetske i klimatski ciljevi Evropske unije za 2030. godinu "nedostižni" zbog nedostatka napretka u domaćoj proizvodnji, preradi i recikliranju kritičnih sirovina. Izveštaj, koji ispituje sposobnost EU da ostvari svoj cilj od 42,5% energije iz obnovljivih izvora u 2030. godini, otkriva jaz između retorike i stvarnosti, prenosi portal **Karbon puls**.

Bez kritičnih sirovina, neće biti energetske tranzicije, konkurentnosti niti strateške autonomije. Nažalost, sada smo opasno zavisni od nekolicine zemalja izvan EU za snabdevanje ovim materijalima", navodi se u izveštaju.

ECA je zaključila da „napori za diversifikaciju uvoza još nisu dali opipljive rezultate“, napominjući da su partnerstva sa sedam zemalja koje imaju loše upravljanje rezultirala padom, a ne povećanjem zaliha između 2020. i 2024. godine.

Od 26 glavnih kritičnih minerala, 10 se u potpunosti uvozi, dok se nijedan od 17 retkih zemnih metala ne iskopava u bloku. Recikliranje također zaostaje: samo 16 kritičnih sirovina se reciklira u bloku.

ACER predstavio priručnik za istragu prekogranične zloupotrebe tržišta energije REMIT-a

LIUBLJANA - Energetski regulator EU, ACER **saopštio** je 2. februara da je objavio [Pravilnik o postupku](#) u kojem se utvrđuje kako će sprovesti prekogranične istrage o sumnji na zloupotrebu tržišta energije. Evropa ima okvir na nivou EU (nazvan REMIT) za otkrivanje i sprečavanje zloupotreba na veleprodajnim tržištima energije.

Kršenja REMIT-a rešavaju regulatori tržišta energije na nacionalnom nivou, međutim, manipulacija tržištem i zloupotreba često prelaze nacionalne granice, gde mandat prelazi na Agenciju za saradnju evropskih energetskih regulatora.

Novi Pravilnik o postupku ACER-a utvrđuje proceduralni okvir unutar kojeg ACER sprovodi svoje istražne zadatke prema REMIT-u. Njime se utvrđuju glavne faze ACER-ovih istraga, povezano donošenje odluka te prava i obaveze dotičnih osoba.

EU izdvaja 650 miliona evra za energetsku infrastrukturu

BRISSEL - Evropska komisija će izdvojiti skoro 650 miliona eura grantova iz Instrumenta za povezivanje Evrope (CEF) kako bi pomogla u finansiranju 14 prekograničnih projekata energetske infrastrukture, od toga skoro 470 miliona eura za 6 projekata električne energije (uključujući pametne električne mreže) i preko 176 miliona eura za projekte vodonične infrastrukture, **saopšteno** je iz Komisije.

Najveći grant za projekte električne energije (180 miliona eura) podržaće projekat hidroelektrane s pumpno-akumulacijskim hidroelektranama AGUAYO II u Španiji, dok će 113 miliona eura pomoći u poboljšanju kritične energetske infrastrukture od

fizičkih, sajber i drugih pretnji u Poljskoj, Estoniji, Letoniji i Litvaniji u okviru Baltičke sinhronizacije.

Projekti pametnih mreža između Bugarske i Rumunije, dalekovod u Austriji i projekat elektroenergetske interkonekcije između Grčke i Egipta takođe će dobiti grantove za podršku studijama.

Najveći grant za projekte vodonika (120 miliona eura) biće dodeljen projektu skladištenja vodonika u Gronau (Nemačka).

Sledeći poziv za CEF za predloge za energetske infrastrukturu planiran je za drugi kvartal 2026. godine.

Građanski energetske paket ključ energetske autonomije Evrope?

HAG - Studija holandskog konsultanta za životnu sredinu, CE Delft predviđa da bi do 2050. godine 45% proizvodnje obnovljive energije moglo biti u vlasništvu građana EU, dok bi 83% evropskih domaćinstava aktivno bi učestvovalo u energetskom sistemu putem odgovora na potražnju ili skladištenja.

Evropska komisija razvija Građanski energetske paket (CEP) kao deo svog šireg Sporazuma o čistoj industriji (CID) i Akcionog plana za pristupačnu energiju. Iako CEP možda neće privući toliko pažnje kao druge srodne inicijative, građani i lokalne zajednice

zaista prate situaciju, prenosi portal

renewablematter.eu.

Poljska ostaje jedina zemlja EU koja eksploatiše ugalj uprkos "ogromnim" gubicima

VARŠAVA - Poljska je postala jedina zemlja u Evropskoj uniji koja još uvek kopa kameni ugalj, nakon što je Češka Republika zatvorila 31. januara svoj poslednji preostali rudnik ČSM posle skoro 250 godina rada.

Poljska se udaljava od fosilnih goriva s visokim emisijama u korist energetskog miksa kojim dominiraju obnovljivi izvori energije i nuklearna energija. Ali pitanje je koliko brzo, javlja **poljska TV**.

Zatvaranje rudnika je teška tema u Poljskoj, opterećena političkim, istorijskim i društvenim značenjem, posebno za 70.000 rudara u zemlji.

Na papiru, Poljska bi trebala prestati koristiti kameni ugalj do 2049. godine, ali profitabilnost sektora dramatično opada.

U 2024. godini, proizvodnja uglja u Poljskoj pala je na 44 miliona tona, što je najniži nivo od 1949. godine. Sektor je zabeležio neto gubitak od 13,74 milijarde zlot (3,2 milijarde eura), što je najviše u poslednjih 30 godina. Državna pomoć rudarskoj industriji u 2024. godini iznosila je 9 milijardi zlot (oko 2,1 milijardu eura).

Prema najambicioznijem od dva scenarija opisana u nacionalnom energetskom planu, kameni ugalj više se neće koristiti za proizvodnju energije do 2040. godine, dok će se upotreba lignita završiti još ranije, do 2035. godine.

Vrhovni sud EU odbio je žalbu Poljske na kaznu zbog rudnika uglja

LUKSEMBURG - Evropski sud pravde (ECJ) presudio je da je Evropska komisija opravdano odbila 68,5 miliona eura od fondova Evropske unije Poljske zbog toga što nije zaustavila eksploataciju u rudniku lignita Turov, javlja portal **Brussels Signal**.

Pravni spor oko rudnika, koji se nalazi u jugozapadnoj Poljskoj blizu granica s Nemačkom i Češkom, započeo je 2020. godine podnošenjem žalbi EK u kojima se tvrdilo da rudarenje na toj lokaciji smanjuje nivo podzemnih voda u obližnjim češkim pograničnim zajednicama.

U maju 2021. godine, ECJ je izdao zabranu kojom se Poljskoj nalaže da prekine rad rudnika. Međutim, tadašnja konzervativna vlada odbila je da se povinuje, navodeći zabrinutost za energetske sigurnost zbog važnosti postrojenja za energetske mikse Poljske.

Kao odgovor, Vrhovni sud EU izrekao je kaznu od 500.000 eura dnevno za svaki dan u kojem Poljska krši presudu ECJ-a.

Poljska i Češka su postigle bilateralni sporazum o ovom pitanju u februaru 2022. godine, a Prag je povukao svoju žalbu. Evropska komisija je, međutim, tvrdila da su kazne obračunate pre postizanja nagodbe i dalje dospele na naplatu te je iznos koji je, prema njenim rečima, odbijen od poljskih fondova EU.

Sadašnja vlada levog centra, koju predvodi premijer Donald Tusk, žalila se na odluku Evropske komisije, zalažući se za retroaktivno ukidanje finansijskih kazni.

Međutim, Evropski sud pravde je u svojoj presudi odbacio slučaj Poljske i naveo da se kazne ne mogu ni menjati ni poništavati retroaktivno.

Birol: Nemačka se vraća nuklearnoj energiji?

PARIZ - Priznanje kancelara Fridriha Merza da je nemačko postepeno ukidanje nuklearne energije bila "ozbiljna strateška greška" dobilo je snažnu podršku Fatiha Birola, izvršnog direktora Međunarodne agencije za energiju.

U intervjuu za **Politiko**, Birol je rekao da je "veoma zadovoljan" kada je čuo Mercove reči. Za njega je kancelareva samokritika signal da nemačka energetska politika možda ide u "sigurnijem i razumnijem smeru".

Sud EU odbio pokušaj francuskih kompanija da odbace energetske tarife

LUKSEMBURG - Sud EU odbacio je pokušaj dve kompanije da povrate doprinose na osnovu tarifa plaćene za usluge francuske elektroenergetске

mreže, smatrajući da ta naknada nije akciza na električnu energiju jer nije zasnovana na potrošnji, prenosi 2. februara portal **Tax**

Notes.

U svojoj presudi od 28. januara u predmetu AccorInvest i Société Générale protiv Francuske, Generalni sud EU zaključio je da ne postoji „direktna i neraskidiva veza“ između francuskog doprinosa na osnovu tarifa i potrošnje električne energije koja bi se kvalifikovala kao indirektni porez prema EU Direktivi o akcizama. Sud je odbacio argument kompanija da se doprinos kvalifikuje kao indirektni porez jer se prenosi na krajnje potrošače, rekavši da to samo po sebi nije dovoljno da se utvrdi potrebna veza za potrebe člana.

Član 1(2) Direktive 2008/118/EC dozvoljava državama članicama da naplaćuju indirektno poreze

na akciznu robu, poput električne energije, pod uslovom da su porezi u skladu s pravilima EU. Prethodna sudska praksa je takođe utvrdila da mora postojati direktna i neraskidiva veza između naknade i potrošnje akcizne robe.

Spor se odnosi na doprinose zasnovane na tarifama - pored troškova električne energije - za usluge prenosa i distribucije električne energije koje vrše dve kompanije: AccorInvest, francuski vlasnik i operater hotela sada poznat kao Essendi, i francuska bankarska institucija Société Générale.

Prema odluci, doprinosi su se zasnivali na fiksnim naknadama za pristup javnim električnim mrežama. Kompanije su tvrdile da doprinos treba tretirati kao indirektni porez jer se prenosi na krajnje potrošače električne energije bez obzira na to da li se zasniva na potrošnji električne energije. Međutim, francuske vlasti su tvrdile da doprinos ne ispunjava zahtev za direktnu i neraskidivu vezu jer se doprinos zasniva na fiksnim naknadama za pristup, a ne na stvarno potrošenoj električnoj energiji.

EU kaže da nema energetske sporazuma nakon Bregzita bez plaćanja Velike Britanije

BRISEL - Zemlje Evropske unije će zahtevati da Britanija finansijski doprinese razvoju siromašnijih država članica EU kao deo bilo kakvog sporazuma o ponovnom povezivanju energetskih tržišta dveju strana, prema dokumentima EU i diplomatama na koje se poziva **Rojters**.

Kao deo napora za resetovanje odnosa nakon izlaska Britanije iz EU, dve strane su se prošle godine složile da započnu pregovore o britanskom učešću na tržištu električne energije EU.

Industrija kaže da bi takav potez uklonio stotine miliona eura godišnjih troškova koje je Bregzit

dodao trgovini energijom između Britanije i 27-člane EU. Ali spor oko finansiranja mogao bi zakomplikovati pregovore o energetici koji bi trebalo da počnu u narednim mesecima, rekli su diplomati.

Zemlje EU žele da Britanija doprinese finansiranju kohezije EU - žargon za smanjenje nejednakosti finansiranjem razvoja u siromašnijim državama članicama - u zamenu za ponovno dobijanje pristupa unutrašnjem energetskom tržištu EU, rekli su diplomati za Rojters.

Situacija bi bila slična onoj u Norveškoj, koja nije u EU, ali ima pristup unutrašnjem energetskom tržištu EU i doprinela je s oko 391 milion eura godišnje u grantovima za koheziju EU.

Međutim, Reform UK, koja predvodi ankete javnog mnjenja, bliske energetske veze s EU vidi kao pretnju suverenitetu Ujedinjenog Kraljevstva.

Bregzit je rezultovao razdvajanjem trgovine na elektroenergetskim interkonektorima između Velike Britanije i zemalja EU, uključujući Francusku i Dansku. U praksi to znači da se trgovina obavlja ručno, a ne putem efikasnijeg algoritma koji maksimizuje trgovinski kapacitet i omogućava nesmetan protok energije tamo gde je najpotrebnija.

Aranžman nakon Brexita dodao je troškove od oko milijardu funti (1,38 milijardi dolara) trgovini električnom energijom između Velike Britanije i EU i mogao bi porasti na 350 miliona funti godišnje do 2030. godine, saopštila je britanska Nacionalna elektroenergetska mreža na sastanku parlamentarnog odbora u januaru. Na kraju, ti troškovi utiču na račune potrošača za energiju.

Zemlje EU još uvek raspravljaju o veličini potencijalnog britanskog finansijskog doprinosa, rekli su diplomati.

Intermodal - Evropa se ne kreće ka energetske nezavisnosti

ATINA - Samo u 2025. godini, EU je uvezla otprilike 146 milijardi kubnih metara LNG-a, što naglašava koliko je to gorivo već postalo centralno u energetske miks regije. U bliskoj budućnosti, jaz koji je nastao zbog ruskih količina prvenstveno će popuniti Sjedinjene Američke Države, navodi se u analizi grčkog broderskog prevoznika **Intermodal**.

Američki LNG se brzo razvio od fleksibilnog, promenljivog snabdevanja do dominantnog izvora gasa za Evropu, čineći preko 55-60% ukupnog uvoza LNG-a u EU, ili oko 81 milijardu kubnih metara u 2025. (+285% u odnosu na količine iz 2021.), dok tekući i budući sporazumi s američkim dobavljačima ukazuju na scenario u kojem bi američki obim mogao dostići 40% ukupne potražnje za prirodnim gasom u Evropi i oko 75-80% priliva LNG-a do kraja decenije, prema IEEFA-i.

Poređenja radi, ruski tokovi gasa u Evropu pali su na 37 milijardi kubnih metara u 2025. sa 151 milijarde kubnih metara u 2021., pri čemu su SAD isporučile otprilike 21 milijardu kubnih metara u istom razdoblju.

Zavisnost nije nestala, već je jednostavno promenila oblik. LNG iz SAD-a nudi obim, fleksibilnost i političko usklađivanje, ali takođe uvodi drugačiji skup ranjivosti, vezan za izveznu politiku, domaću politiku i rastuću upotrebu trgovine kao geopolitičke poluge.

Ova spoznaja pomera fokus Evrope sa jednostavne zamene na diverzifikaciju, pri čemu kupci daju prioritet opcionalnosti jer dugoročni ruski ugovori ističu od 2027. godine nadalje.

Ruski gas se zamenjuje, uglavnom američkim LNG-om, ali rizici povezani s koncentrisanom zavisnošću ostaju, a brodarstvo je čvrsto u središtu te jednačine, ne kao privremeno rešenje, već kao strukturna nužnost, konstatuje Intermodal.

Moldavski regulator energetike smanjenjem cena gasa vratio prihod snabdevača domaćinstvima

KIŠINJEV - Moldavska domaćinstva od prošle nedelje plaćaju 0,74 eura po kubnom metru prirodnog gasa. Nove regulisane cene, koje je Nacionalna agencija za regulaciju energetike (ANRE) odobrila 3. februara, predstavljaju smanjenje od 13% u odnosu na trenutne stope, javlja portal **moldova1.md**.

Smanjenje cene omogućeno je "pozitivnim finansijskim odstupanjima" u ukupnom iznosu od približno 18,5 miliona eura. Ovaj višak, koji je akumulirao državni snabdevač Energocom, vraća se javnosti kroz niže mesečne račune.

Direktor ANRE-a Konstantin Borosan potvrdio je da je regulator uspeo da, smanjenjem regulisanog prihoda dobavljača, postavi nižu tarifu od one koju je Energocom prvobitno predložio.

Predviđa se da će nove tarife ostati stabilne u narednih 12 meseci. ANRE procenjuje prosečnu godišnju nabavnu cenu za 2026. godinu na 404 € po 1.000 kubnih metara.

Ova prognoza predstavlja smanjenje veleprodajnih troškova od skoro 17% u odnosu na prethodnu godinu, što signalizuje stabilizaciju regionalnog tržišta energije, piše portal.

Šef nemačkog energetskeg regulatora poziva na stvaranje nacionalnih rezervi prirodnog gasa

BERLIN - Nemačka bi trebalo da razmotri uspostavljanje strateške rezerve prirodnog gasa kako bi zaštitila zalihe u slučaju spoljnih šokova, rekao je čelnik energetskeg regulatora zemlje.

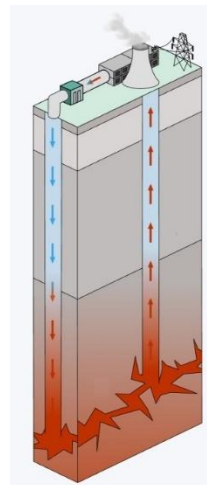
Klaus Miler, predsednik Federalne mrežne agencije, rekao je za **dpa** da "može doći do spoljnih šokova", dodajući da Nemačkoj treba mehanizam za brz odgovor u takvim slučajevima.

Rekao je da se trenutne zaštitne mere uglavnom oslanjaju na pravno obavezujuće ciljeve punjenja skladišta, ali je upozorio da su se pokazale kao prilično glomazan instrument koji može iskriviti tržište. Strateška rezerva gasa stoga bi mogla biti jedno od mogućih rešenja, rekao je.

Geotermalna energija konkurentna po ceni spremna je za primenu širom Evrope - Ember

BRISSEL - Oko 43 GW poboljšanog geotermalnog kapaciteta u Evropskoj uniji moglo bi se odmah razviti po cenama ispod 100 €/MWh, što je uporedivo s električnom energijom iz uglja i prirodnog gasa, pokazuje najnovija studija globalne energetske analitičke kompanije **Ember**. Najveći potencijal koncentriran je u Mađarskoj, a slede Poljska, Nemačka i Francuska.

Iako predstavlja samo deo ukupnog geotermalnog potencijala Evrope, identifikovano potencijali na nivou EU mogli bi isporučiti oko 301 TWh električne energije godišnje. To je ekvivalentno oko 42% proizvodnje energije iz uglja i gasa u EU 2025. godine.

Geotermalne elektrane su dobro prilagođene promenljivom energetskom sistemu, nudeći stabilnu snagu, mogućnosti skladištenja slične baterijama i potencijal za zadovoljavanje rastuće potražnje za električnom energijom iz podzemnih centara.

Ember upozorava da EU rizikuje da izgubi svoje vodeće mesto u geotermalnoj energiji bez jačeg političkog određivanja prioriteta. Globalno, geotermalna energija bi mogla zadovoljiti do 15% rasta potražnje za električnom energijom do 2050. godine. Ipak, njena primena širom EU ostaje spora i neujednačena, što odražava odsustvo koherentnog okvira politike na nivou EU i povećava rizik da se buduće povećanje obima energije premesti izvan Evrope, konstatuje Ember.

S porastom računa za struju, neke države SAD razmatraju nove zakone o podatkovnim centrima

NJUJORK - Američke savezne države pokušavaju da ograniče rastući broj podatkovnih centara u zemlji koji izazivaju sve veće troškove energije za potrošače, piše 9. februara [timesfreepress.com](https://www.timesfreepress.com).

Godinama su se mnoge države SAD takmičile za posjedovanje podatkovnih centara, šireći kampuse pune računarskih servera koji pohranjuju i prenose podatke iza aplikacija i web stranica. Ali mnogi zvaničnici sada ispituju kako bi ti projekti koji troše mnogo energije mogli uticati na račune za struju domaćinstava, malih preduzeća i drugih industrija.

Oregon je prošle godine postao jedna od prvih država koja je donela zakon kojim se od komunalnih preduzeća zahteva da naplaćuju podatkovnim centrima drugačije cene električne energije od drugih industrija zbog načina na koji povećavaju troškove proizvodnje i prenosa energije.

Republikanski i demokratski lideri u najmanje dvanaest država usmerili su se na podatkovne centre s odvojenim, višim cenama električne energije kako bi zaštitili druge kupce. Države takođe zahtevaju dugoročne obaveze i finansijske garancije putem kolaterala pre nego što odobre ulaganja u infrastrukturu za nove projekte podatkovnih centara.

Sve digitalniji svet i porast energetske intenzivne veštačke inteligencije doveli su do velikog širenja podatkovnih centara: Konsultantska kuća McKinsey očekuje da će kompanije potrošiti skoro 7 biliona dolara širom sveta na podatkovne centre do 2030. godine.